

CRO Luchthaven Rotterdam

Concept Jaarverslag 2021

Commissie Regionaal Overleg luchthaven Rotterdam

d.d. xx maart 2021

adres:

CRO luchthaven Rotterdam, t.a.v. E.R. Struch secretaris
p/a provincie Zuid-Holland, postbus 90602, 2509 LP DEN HAAG

INLEIDING

Op 1 mei 2013 is de Commissie regionaal overleg (CRO) luchthaven Rotterdam ingesteld tegelijk met de inwerkingtreding van de omzettingsregeling luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA).

Volgens artikel 13 van de Regeling commissies regionaal overleg burgerluchthavens van nationale betekenis dient de commissie jaarlijks vóór 1 april een verslag op te stellen over de uitgevoerde werkzaamheden in het voorgaande kalenderjaar en dient dit jaarverslag in ieder geval te bevatten:

- a. een beschrijving in hoeverre het jaarplan tot uitvoering is gekomen;
- b. de samenstelling van de commissie in het voorgaande kalenderjaar;
- c. een beschrijving in hoeverre bijzondere voorvallen of omstandigheden voor haar werkzaamheden van belang zijn geweest;
- d. een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de commissie.

Voor u ligt het jaarverslag van de CRO luchthaven Rotterdam over het jaar 2021. Het wordt na vaststelling door de CRO naar de minister van Infrastructuur en Waterstaat gezonden en is openbaar.

a. ACTIVITEITEN VAN DE COMMISSIE IN 2021

Hieronder worden in het kort de activiteiten van de commissie in 2021 beschreven. De onderwerpen en de volgorde komen overeen met het actieplan (hoofdstuk 4) uit het jaarplan 2021.

Plenaire vergaderingen:

De commissie is in 2021 vier keer bijeengekomen, namelijk op:

4 maart

17 juni

7 oktober

16 december

In verband met de COVID-19 crisis hebben, met uitzondering van de vergadering van 7 oktober, alle vergaderingen plaatsgevonden via een videoverbinding.

1. Handhavingsrapportage IL&T 2020

De [Handhavingsrapportage](#) RTHA van IL&T over het jaar 2020 is geagendeerd en besproken in de CRO.

In het gebruiksjaar 2020 zijn de geluidsnormen niet overschreden. Er zijn in totaal 809 nachtvluchten op de luchthaven geweest. Dat zijn er 409 minder dan in het gebruiksjaar 2019. Van de 809 nachtvluchten hadden 582 vluchten betrekking op spoedeisend maatschappelijk verkeer. Van de 809 nachtvluchten heeft de ILT er 8 onderzocht. Uit dit onderzoek is gebleken dat er geen overtredingen zijn geweest. De ILT heeft geen klachten over les- en oefenvluchten ontvangen. Er zijn in totaal 140 militaire vluchten op de luchthaven geweest, waarvan 9 in de nacht. In alle onderzochte (71) gevallen waren routeafwijkingen het gevolg van instructies van de luchtverkeersleiding ten behoeve van een veilige vluchtuitleiding.

2. Capaciteitsdeclaratie RTHA 2021/2022

De capaciteitsdeclaraties RTHA [winter 2021/22](#) en [zomer 2022](#) zijn geagendeerd en besproken in de CRO.

Volgens de capaciteitsdeclaratie voor de winter 2021/22 bedraagt het aantal beschikbare slots 5.374. Dit is circa 5,5% minder dan de 5.630 slots voor de winter van 2020/21. Deze vermindering is geheel te verklaren doordat het winterseizoen precies een week korter is dan vorig jaar.

3. Meldingen

In 2021 zijn de volgende door de DCMR opgeleverde [rapportages](#) geagendeerd en besproken in de CRO:

Jaarrapportage 2020 Analyse meldingen rondom Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 1^e kwartaal 2021 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 2^e kwartaal 2021 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 3^e kwartaal 2021 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,
Rapportage 4^e kwartaal 2021 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport.

N.B. De planning van de rapportages is in de loop van 2018 aangepast aan de luchthavenkalender en loopt dus voortaan synchroon met het gebruiksjaar RTHA en het rapportage stramien van IL&T. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de vergelijkbaarheid van rapportages van voor en na deze wijziging.

Vanaf de derde rapportage 2018 wordt gerapporteerd over het gebruiksjaar van RTHA. Voor RTHA geldt als gebruiksjaar de periode van 1 november in enig jaar tot en met 31 oktober van het daaropvolgende jaar.

Het aantal meldingen over het vierde kwartaal (augustus, september, oktober) dat betrekking heeft op de luchthaven Rotterdam, is ten opzichte van vorig jaar met circa 122 % toegenomen tot 22.002 (dit is exclusief 5.497 meldingen over overvliegers). Het totaal aantal melders is met 413 gestegen tot 1011. Het aantal vliegbewegingen van de grote luchtvaart, die in het algemeen verantwoordelijk is voor het overgrote deel van de meldingen, lag met 4.826 landingen en starts circa 96% hoger dan in dezelfde periode vorig jaar.

Mede naar aanleiding van verzoeken van omwonenden in het overleg met frequente melders in 2019 heeft de DCMR op verzoek van de CRO voorstellen uitgewerkt voor het aanpassen van de definitie van het

begrip frequente melders. Nu nog ligt de grens bij 140 meldingen per jaar. In de vergadering van de CRO op 16 december lag een notitie voor waarin het onderwerp verbreed is tot het hele proces van registreren, analyseren en rapporteren. Daartoe heeft ook overleg plaatsgevonden met de meldpunten van andere luchthavens van nationale betekenis en met het landelijk overleg van CRO-secretarissen (OSCRO) en het ministerie van I&W. Dit overleg heeft (nog) niet geleid tot landelijke overeenstemming. Wel heeft dit enkele aanvullende aanbevelingen opgeleverd voor de Rotterdamse situatie, naast de definitiekwestie met betrekking tot frequente melders, die de aanleiding vormde voor het onderzoek. Een van de voorstellen is om af te stappen van het onderscheid tussen frequente melders en overige melders, en in plaats hiervan te gaan werken met een klasse-indeling. Voor onderzoek en analyse wordt voorgesteld om te werken met een referentiegroep. Het doel van het onderzoek bepaalt op basis van welke criteria de referentiegroep wordt samengesteld. Voor de gebruikelijke analyses die in de jaarrapportage over meldingen zijn opgenomen, adviseert DCMR om uit te gaan van de 98-percentielwaarde. De CRO heeft besloten om over alle in de [notitie](#) gedane aanbevelingen positief te adviseren aan de partijen die verantwoordelijk zijn (zoals voor RANOMOS, de kwartaalrapportages of de jaarrapportage).

4. Communicatie met omwonenden

De CRO organiseert een maal per jaar na het uitkomen van de jaarrapportage van de DCMR en bespreking ervan in de CRO een (besloten) bijeenkomst met frequente melders. In het verslagjaar heeft deze in verband met de COVID-19 crisis niet plaats gevonden.

In het verslagjaar heeft in verband met de COVID-19 crisis geen (openbare) informatie- en discussieavond plaatsgevonden. Wel waren er in april drie avonden waarop de projectgroep vertrekroute 06 uitgebreid in gesprek ging met de omwonenden die hadden deelgenomen aan de geluidtest (zie verder punt 5).

Burgers weten inmiddels de weg te vinden naar het contactformulier op de website. Het secretariaat ontving via dit kanaal diverse vragen, opmerkingen, suggesties, et cetera. Getracht is al deze inkomende berichten zo goed mogelijk te beantwoorden.

5. Programma hinder beperkende maatregelen

a. quick scan wijziging vertrekroutes van baan 06 (richting Lansingerland)

De Werkgroep Hinder Beperking van de CRO heeft onderzocht of een eventuele aanpassing van de vertrekroute van vliegtuigen die opstijgen in noordoostelijke richting, kan helpen om de hinder dicht bij de luchthaven te verminderen. Het gaat om het iets scherper maken van de lichte knik naar het zuiden die nu al in de bestaande route zit enkele kilometers vanaf de startbaan. Hierdoor worden met name de inwoners van Bergschenhoek ontlast. De vraag was of deze verbetering opweegt tegen de effecten op andere plekken langs de route. Een projectgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeenten Rotterdam en Lansingerland, de bewoners van deze gemeenten, de luchtverkeersleiding (LVNL), de luchthaven (RTHA), de milieudienst Rijnmond (DCMR) en het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) is in de zomer van 2020 met deze vraag aan de slag gegaan.

Omwonenden van luchthavens laten steeds vaker blijken dat een "gemiddelde" geluidbelasting (L_{den}) onvoldoende zegt over de door hen ervaren hinder. Om deze reden heeft de projectgroep voor de vergelijking van de bestaande met de aangepaste routes ook de piekwaarden (LA_{max}) laten uitrekenen. Maar ook dat blijven abstracte berekeningen, die voor de omgeving lastig te beoordelen zijn. Daarom wilde de projectgroep de omwonenden als experiment de verschillen tussen de routes laten horen, met daarbij de vraag welke hinderlijker gevonden wordt en in welke mate. Hiervoor is in samenwerking met het NLR een geluidssimulatie ontwikkeld voor vijf representatieve plekken langs de route. Omdat het vanwege de Coronaregels niet mogelijk was om fysieke bijeenkomsten te organiseren, is de geluidtest ontwikkeld als online webapplicatie. In de april 2021 heeft de projectgroep de resultaten van de geluidtest in een drietal sessies besproken met de deelnemers. De resultaten van de geluidtest en het overleg met de deelnemers zijn meegenomen bij de beoordeling van de routeaanpassing.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en met paragraaf D.1 van het [document "proces & organisatie"](#) als afwegingskader is het voor de projectgroep niet mogelijk gebleken om tot een eensluidend eindoordeel over de voorgestelde aanpassing van de routes te komen. Het [eindrapport](#) van de projectgroep is besproken in de vergadering van de CRO op 16 december 2021. De CRO heeft besloten om nu nog geen

keuze te maken maar eerst door een extern bureau een voorstel te laten maken voor het verfijnen van het in 2019 door de CRO vastgestelde afwegingskader.

De werkgroep had vooraf met het NLR afgesproken dat dit project zou dienen als pilot in het kader van Europees onderzoeksproject ANIMA. ANIMA (Aviation Noise Impact Management through Novel Approaches) is een Europees onderzoeksproject vanuit het Horizon 2020-programma (zie ook www.anima-project.eu). Het doel van ANIMA is de geluidsbelasting van omwonenden rondom luchthavens te verminderen, te helpen met de uitwerking van de beste mitigatiestrategieën voor luchthavens, een verband te leggen tussen technologische ontwikkeling en milieuproblemen, en Europese beleidsmakers en besluitvormingsorganen te adviseren. Inmiddels heeft ANIMA een (Engelstalig) 'open access' boek uitgebracht over zijn bevindingen. Hierin wordt ook de Rotterdam case kort besproken op pagina 236-237.

b voorstellen cyclus 2019

Zes verkenningen zijn opgenomen in het [programma "Verkenningen voorstellen 2019"](#) dat de CRO in de vergadering van 18 juni 2020 heeft vastgesteld. De stand van zaken aan het eind van het verslagjaar is als volgt:

- Voor de verkenning "Vliegen boven woonwijken Schiedam vermijden door bij starten van baan 24 eerder en scherper naar rechts te draaien" heeft de werkgroep een projectgroep ingesteld. Hier wordt mede door de enthousiaste inzet van Transavia en LVNL goede voortgang geboekt.
- Op basis van de verkenning "verminderen parkeeroverlast" heeft de CRO geconcludeerd dat deze maatregel niet haalbaar is.
- Verkenning havengelden: on hold, omdat de situatie als gevolg van Corona nog niet zover genormaliseerd was dat gesprek met carriers al zin had, en omdat er inmiddels interferentie is met het participatietraject voor het nieuwe luchthavenbesluit.
- Verkenning PBN: on hold, want LVNL heeft capaciteit voor maximaal twee projecten tegelijk.
- Verkenning grondgeluid: on hold wegens beperkte capaciteit RTHA en wordt weer opgepakt na stikstofdossier.
- Verkenning milieuregels luchtverkeersleiding: on hold, want I&W wil wachten op Luchtruimherziening.

c. voorstellen cyclus 2021

Omdat de werkgroep nog vooruit kon met de opbrengst uit 2019, druk was met reeds lopende activiteiten en slechts over beperkte capaciteit beschikt, is ook dit jaar geen extra publiciteit gegeven aan de mogelijkheid om voorstellen in te dienen. Dit heeft er waarschijnlijk mede toe geleid dat er geen voorstellen zijn binnengekomen.

d. voormalig programma BRR

Als gevolg van beperkte capaciteit van de werkgroep in combinatie met een grote inspanning voor project vertrekroute 06 is op dit onderdeel (een voorstel doen voor prioritering en planning van de overgebleven maatregelen) geen voortgang geboekt.

6. Luchthavenbesluit

Dit onderwerp was ook in 2021 vast agendapunt voor de plenaire vergaderingen van de CRO. In oktober 2020 heeft RTHA een participatietraject geïnitieerd om samen met belanghebbenden uit de omgeving van de regionale luchthaven de richting te bepalen voor het nieuwe Luchthavenbesluit. De CRO is als CRO geen onderdeel van en geen deelnemer aan het participatietraject. De CRO staat (tot nog toe) aan de zijlijn en wordt alleen geïnformeerd over het proces en de voortgang. Wel zijn alle in de CRO vertegenwoordigde partijen actief betrokken bij het participatietraject, meestal in de persoon van het desbetreffende CRO-lid.

7. Luchtvaartnota/ herziening luchtruim

In het verslagjaar is de CRO beide dossiers blijven volgen. In maart heeft het ministerie van I&W de CRO bijgepraat over de het Programma Luchtruimherziening en de ontwerp-Voorkeursbeslissing. Met betrekking tot de Luchtvaartnota was er nauwelijks voortgang, omdat dit dossier na de val van het kabinet controversieel is verklaard.

8. Problematiek ultrafijnstof

Voor de CRO waren er in het verslagjaar geen belangrijke ontwikkelingen in dit dossier. Het wachten is op de resultaten van het onderzoek van het RIVM naar de effecten van langdurige blootstelling aan ultrafijn stof afkomstig van vliegverkeer.

9. Nieuwe Europese systematiek geluid (DOC29)

In het verslagjaar is dit dossier in de CRO niet aan de orde geweest. Er was nog geen aanleiding voor het Rijk om de CRO bij te praten.

10. Project meten en berekenen vliegtuiggeluid

In de CRO zijn in het verslagjaar geen presentaties over dit onderwerp gegeven door het ministerie van I&W.

11. Diverse presentaties

Er zijn ter ondersteuning van geagendeerde onderwerpen presentaties gegeven door:

- LVNL over introductie PBN,
- Ministerie van I&W over Luchtruimherziening,
- DCMR over de jaarrapportage meldingen 2020,
- Projectorganisatie over het participatietraject op weg naar een Luchthavenbesluit,
- RTHA over gebruiksjaar 2021.

Er waren in het verslagjaar geen algemeen informerende presentaties.

Er waren in het verslagjaar geen werkbezoeken.

12. Vooruitblik/terugkoppeling BRR

Dit was elke plenaire vergadering van de CRO een vast agendapunt.

13. Website

Als gevolg van een storing op een van de opslagplatforms was de website van de CRO vanaf woensdag 22 september een week lang onbereikbaar.

De omwonendenvertegenwoordigers hebben laten weten toch geen behoefte te hebben aan een eigen plekje op de website. Ze geven de voorkeur aan het plaatsen van een link op de website van de CRO naar de bewonerssite van ABReL. Daarop zitten namelijk alle bewoners van de luchthavens van nationale betekenis en dus ook van Rotterdam. Deze website is overigens voor iedereen toegankelijk

Er zijn verder geen bijzonderheden te melden.

14. Uitwisseling kennis en ervaring/ afstemmen met CRO's en ORS

De in het verslagjaar geplande bijeenkomsten van het OSCRO (Overleg Secretarissen luchtvaartcommissies CRO's en COVM's) zijn als gevolg van de COVID-19 crisis geannuleerd. Wel heeft enkele keren ad hoc overleg plaats gevonden tussen de secretarissen van de CRO's van luchthavens van nationale betekenis, het LEO/COVM (Eindhoven), meldingenloketten en het ministerie van I&W.

15. (her)Benoemingen

In 2021 hebben twee leden de CRO verlaten. Na het doorlopen van de afgesproken procedure heeft de voorzitter twee nieuwe leden benoemd.

Verder stond 2021 in het teken van de wisseling van het voorzitterschap. De CRO moest op zoek naar een nieuwe voorzitter, omdat op 1 september 2021 de tweede en daarmee laatste termijn van Hans van der Vlist afliep. Hij hanteerde de voorzittershamer al sinds de formele instelling van de CRO in 2013. Voor het vinden van een geschikte kandidaat heeft de CRO in de vergadering van 4 maart een commissie ingesteld bestaande uit:

- een vertegenwoordiger van de sector/ het bedrijfsleven: **dhr. Bal**,
- een vertegenwoordiger van de overheden: **dhr. Fortuyn** (tevens voorzitter van de commissie),
- een vertegenwoordiger van de omwonenden/ milieuorganisaties **dhr. Schendstok**,
- de secretaris van de CRO: **dhr. Struch**.

Na een openbare sollicitatieprocedure heeft de CRO heeft in de vergadering van 17 juni besloten om Han Weber voor te dragen als nieuwe voorzitter. Dhr. Weber is burgemeester van de gemeente Zuidplas. Voorheen was hij onder andere lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, manager public affairs bij ProRail, en secretaris van het Beleidsorgaan Openbaar Vervoer (BOV) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Vervolgens heeft de minister van Infrastructuur & Waterstaat, Barbara Visser dhr. Weber per 1 oktober 2021 benoemd tot voorzitter van de CRO voor een eerste termijn van vier jaar. Of hij deze vier jaar ook vol zal maken, hangt af van het nieuwe Luchthavenbesluit. In haar brief aan de Tweede Kamer van 3 november 2021 schrijft de bewindsvrouw namelijk het volgende:

"Omdat bij inwerkingtreding van het voorgenomen Luchthavenbesluit voor Rotterdam The Hague Airport de gemeente Zuidplas naar verwachting binnen één of meerdere beperkingengebieden komt te liggen, zal de gemeente vanaf dat moment mogelijk lid zijn van de CRO Rotterdam. In de memorie van toelichting bij de Wet luchtvaart is beschreven dat een voorzitter van de CRO geen lid mag zijn als één van de aan de CRO deelnemende partijen. Dit vanwege de voorgeschreven onafhankelijkheid van de voorzitter. Dat is de reden dat bij de benoeming van de voorzitter van de CRO Rotterdam is aangegeven dat de benoeming afloopt op het moment dat de gemeente Zuidplas toetreedt tot de CRO, als gevolg van het in voorbereiding zijnde Luchthavenbesluit."

In de vergadering van 7 oktober heeft Han Weber formeel het stokje overgenomen van Hans van der Vlist.

16. Versterking rol CRO

De CRO heeft op 16 juni besloten om aan de Stichting ABReL opdracht te verlenen voor professionele inhoudelijke ondersteuning van de bewonersvertegenwoordigers bij hun activiteiten ten behoeve van de CRO voor een vast bedrag per jaar.

Voor de organisatie van de CRO+ is gewacht op een nieuwe voorzitter. De eerste CRO+ zal hierdoor niet eerder plaatsvinden dan in 2022.

17. Vaststellen Jaarverslag 2020

Het jaarverslag 2020 is vastgesteld in de CRO-vergadering van 4 maart 2021.

18. Vaststellen Jaarrekening 2020

De jaarrekening 2020 is voor kennisgeving aangenomen in de CRO-vergadering van 4 maart 2021 en vervolgens vastgesteld door het bestuur van de SOCRO.

19. Vaststellen Jaarplan 2022

Het jaarplan 2022 is vastgesteld in de CRO-vergadering van 7 oktober 2021.

20. Vaststellen Begroting 2022

De begroting 2022 is goedgekeurd in de CRO-vergadering van 7 oktober 2021 en vervolgens vastgesteld door de het bestuur van de SOCRO.

b. SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE IN 2021

Naam	Functie/organisatie/namens	Opmerking
J. van der Vlist	Voorzitter	2 ^e termijn; t.m. 1 oktober 2021
H. Weber	Voorzitter	m.i.v. 1 oktober 2021
E. Struch	Secretaris	
W. de Zoete	Provincie Zuid-Holland	
J. Bokhove	Gemeente Rotterdam	
J. Ooijevaar	Gemeente Schiedam	t.m. 7 oktober 2021
A. Laan	Gemeente Schiedam	m.i.v. 7 oktober 2021
S. Fortuyn	Gemeente Lansingerland	2 ^e termijn
J. Schendstok	Omwonenden Rotterdam	
D. Breedveld	Omwonenden Rotterdam	Plaatsvervanger
J. Witjes	Omwonenden Schiedam	2 ^e termijn
H. Lamphen	Omwonenden Schiedam	2 ^e termijn; Plaatsvervanger
A. van de Coevering	Omwonenden Lansingerland	2 ^e termijn
R. van der Ouderaa	Omwonenden Lansingerland	2 ^e termijn; Plaatsvervanger
A. Ouwehand	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland (namens de milieuorganisaties)	2 ^e termijn
R. Louwerse	Rotterdam The Hague Airport	
P. van der Werf	Luchtverkeersleiding Nederland	
H. Vos	Transavia (namens de grote gebruikers van Rotterdam The Hague Airport)	2 ^e termijn
O. Bal	Vliegclub Rotterdam (namens de kleine gebruikers van Rotterdam The Hague Airport)	2 ^e termijn
P. Tiel	VNO-NCW West (namens het bedrijfsleven)	t.m. 7 oktober 2021
R. Tieman	VNO-NCW West (namens het bedrijfsleven)	m.i.v. 7 oktober 2021

c. BIJZONDERE VOORVALLEN OF OMSTANDIGHEDEN IN 2021

Als gevolg van de COVID-19 crisis zijn geen (openbare) informatie- en discussieavonden georganiseerd en was er geen (besloten) bijeenkomst met frequente melders.

d. INKOMSTEN EN UITGAVEN VAN DE COMMISSIE IN 2021

Zie jaarrekening 2021 van Stichting Ondersteuning Commissie regionaal overleg luchthaven Rotterdam (SOCRO).